

SVEA HOVRÄTT
Avdelning 03
Rotel 030109

DOM
2023-12-06
Stockholm

Mål nr
T 14767-22

Sid 1 (3)

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts dom 2022-11-22 i mål T 2452-22, se bilaga A

PARTER

Klagande

Norrtälje kommun
Box 800
761 28 Norrtälje

Ombud: Elin Törnqvist

Motpart

Bo Hollsten
Kocktorpsvägen 36
132 43 Saltsjö-Boo

SAKEN

Fordran

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten fastställer tingsrättens dom.

Dok.Id 1995657

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 669 80

E-post: svea.avd3@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:30

YRKANDEN I HOVRÄTTEN

Norrtälje kommun (kommunen) har yrkat att hovrätten ska bifalla kommunens yrkande i tingsrätten.

Bo Hollsten har motsatt sig att tingsrättens dom ändras.

Hovrätten har avgjort målet utan huvudförhandling.

PARTERNAS TALAN I HOVRÄTTEN

Parterna har åberopat samma omständigheter och utvecklat sin talan på i huvudsak samma sätt som i tingsrätten.

Hovrätten har tagit del av samma utredning som tingsrätten. Dessutom har kommunen åberopat ny bevisning i form utdrag ur e-postkorrespondens mellan kommunens handläggare och Kronofogdemyndigheten.

HOVRÄTTENS DOMSKÄL

Mellan parterna är tvistigt om kommunen har rätt att få ersättning av Bo Hollsten för vidtagna åtgärder med anledning av verkställighet hos Kronofogdemyndigheten. En förutsättning för att käromålet ska kunna bifallas är att kommunen kan styrka att den har en sådan rätt.

Tingsrätten har utförligt redogjort för utredningen och noggrant redovisat den rättsliga regleringen och sina överväganden. Hovrätten ansluter sig till tingsrättens bedömning att verkställigheten har skett med stöd av utsökningsbalken och att de kostnader som uppkommer för vidtagna verkställighetsåtgärder därmed ska ses som förrättningskostnader för vilka utsökningsbalkens regler gäller.

När det gäller frågan om kommunen ska anses ha utfört åtgärden efter överlämnande av Kronofogdemyndigheten gör hovrätten följande bedömning. Av den e-post-korrespondens som har åberopats i hovrätten framgår det att någon från kommunen besökte platsen med en rörmokare för att komma fram till den lämpligaste lösningen för verkställigheten och att kommunen efter detta besök informerade Kronofogdemyndigheten. Kommunen höll alltså Kronofogdemyndigheten informerad om hur kommunen tyckte att det var lämpligt att gå till väga och Kronofogdemyndigheten såg inget hinder mot att åtgärden utfördes enligt kommunens plan. Detta förändrar inte det förhållandet att det var kommunen som planerade för verkställighetsåtgärden och fakturerades för arbetet och, i vart fall av den som utförde arbetet, uppfattades som uppdragsgivare. Hovrätten instämmer därför i tingsrättens bedömning att det är kommunen som har ombesörjt verkställighetsåtgärderna. Som tingsrätten har redogjort för framgår det av förarbetena att en sökande som själv ombesörjer en verkställighetsåtgärd bör svara för kostnaden. Vid en sammantagen bedömning anser hovrätten därför, i likhet med tingsrätten, att kommunen inte har visat att den har rätt till ersättning för förrättningskostnaden. Tingsrättens dom ska därför inte ändras.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast 2024-01-03

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Maria Hölcke och Lena Blixt, referent, samt adjungerade ledamoten rådmannen Elin Tysklind.

NACKA TINGSRÄTT

DOM
2022-11-22
Meddelad i
Nacka

Mål nr
T 2452-22

PARTER**Kärande**

Norrtälje kommun
Box 800
761 28 Norrtälje

Ombud: Malin Olofsson och Elin Törnqvist
Norrtälje kommun
Box 800
761 28 Norrtälje

Svarande

Bo Hollsten, 19400427-7838
Kocktorpsvägen 36
132 43 Saltsjö-Boo

DOMSLUT

Käromålet ogillas.

BAKGRUND

Den 6 augusti 2013 meddelade Bygg- och miljönämnden i Norrtälje kommun ett beslut om förbud mot utsläpp av avloppsvatten från Bo Hollstens fastighet. Enligt beslutet förbjöds Bo Hollsten att släppa ut avloppsvatten till avloppsanläggningen på fastigheten. Bygg- och miljönämnden meddelade den 12 september 2018 ytterligare ett beslut, denna gång vid äventyr av vite, enligt vilket Bo Hollsten förbjöds att släppa ut avloppsvatten till fastighetens avloppsanläggning. Därtill skulle avloppsanläggningen för omhändertagande av avloppsvatten varaktigt kopplas bort så att inte utsläpp kan ske. Förbudet började gälla efter sex månader från och med det datum som beslutet vann laga kraft och gäller till dess att ny avloppsanläggning iordningställts efter att projektering utförts och nytt tillstånd beviljats. Bo Hollsten överklagade beslutet till Mark- och miljödomstolen i Nacka som den 29 september 2020 avslag överklagandet. Sedan Mark- och miljööverdomstolen den 22 oktober 2020 beslutat att inte meddela prövningstillstånd vann beslutet laga kraft.

Den 7 april 2021 ansökte Norrtälje kommun om verkställighet hos Kronofogdemyndigheten av beslutet från den 12 september 2018. Verkställighet skedde den 7 juni 2021 genom att fastighetens slamavskiljare pluggades vid inloppsröret och brunnen fylldes med singel.

Tvisten gäller frågan om Bo Hollsten är betalningsskyldig för de åtgärder som vidtogs vid verkställigheten.

YRKANDE OCH INSTÄLLNING**Norrtälje kommun**

Norrtälje kommun har yrkat att tingsrätten ska förpliktiga Bo Hollsten att till kommunen betala 44 181 kr.

Bo Hollsten

Bo Hollsten har bestritt käromålet. Inget belopp har vitsordats som skäligen i och för sig.

Parterna har inte yrkat ersättning för rättegångskostnader.

GRUNDER OCH UTVECKLING AV TALAN**Norrtälje kommun**

Bo Hollsten efterlevde inte beslutet från den 12 september 2018 om att varaktigt stänga av avloppet så att utsläpp inte kan ske. Norrtälje kommun ansökte därför om verkställighet hos Kronofogdemyndigheten med stöd av 26 kap. 17 § första stycket miljöbalken. Vid verkställigheten utförde en rörmokare arbetet med att stänga av avloppet och kostnaden för detta arbete uppgick till 44 181 kr. Norrtälje kommun har betalat för arbetet och Bo Hollsten är skyldig att ersätta Norrtälje kommun för kostnaden. Det var Norrtälje kommuns upphandlade entreprenör som utförde arbetet. Kronofogdemyndigheten uppmanade Norrtälje kommun att använda en av kommunen redan upphandlad entreprenör.

Bo Hollstens betalningsansvar följer dels av 26 kap. 17 § miljöbalken, eftersom tillsyn enligt miljöbalken alltid betalas av fastighetsägare och verksamhetsutövare, dels av beslutet från den 12 september 2018. Bo Hollsten har haft lång tid på sig att själv vidta åtgärderna enligt beslutet.

För att stänga av avloppet varaktigt krävdes att avloppet stängdes av utifrån. Att sätta in en plugg i inloppsröret på slamavskiljaren och sedan fylla slamavskiljaren med singel ansågs vara den åtgärd som innebar minsta möjliga intrång och som inte skulle förstöra avloppsanläggningen. Åtgärden ansågs, i enlighet med 26 kap. 9 § miljöbalken, nödvändig och proportionerlig jämfört med andra åtgärder.

Kostnaden om 44 181 kr är rimlig med hänsyn till tidsåtgången och materialet för arbetet.

Bo Hollsten

Norrtälje kommun ska betala för de åtgärder som kommunen har vidtagit.

Kommunen har inte haft rätt att vidta åtgärderna. Det stämmer inte att avloppsanläggningen var bristfällig. Han hade efterlevt beslutet från den 12 september 2018 genom att stänga av avloppet från insidan av huset.

De vidtagna åtgärderna är för ingripande. Det hade varit tillräckligt att sätta en propp på anläggningen. Anläggningen är nu förstörd på grund av åtgärderna.

DOMSKÄL**Utredningen**

Norrtälje kommun har åberopat skriftlig bevisning.

Bo Hollsten har åberopat partsförhör under sanningsförsäkran med sig själv.

Rättsliga utgångspunkter*Ansvar enligt miljöbalken*

I 2 kap. 3 § miljöbalken stadgas den så kallade försiktighetsprincipen. Principen innebär att alla som bedriver verksamhet som träffas av miljöbalkens tillämpningsområde, däribland utsläpp av avloppsvatten, är skyldiga att utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Av den inom miljörätten allmänna principen om förorenarens betalningsansvar följer att det är verksamhetsutövaren som står kostnaderna för de åtgärder som behöver vidtas enligt försiktighetsprincipen (se prop. 1997/98:45 I s. 213).

Med stöd av 26 kap. 9 § miljöbalken får en tillsynsmyndighet besluta om de förelägganden och förbud som behövs för att miljöbalken ska följas. Ett sådant föreläggande eller förbud får, enligt 26 kap. 14 § miljöbalken, förenas med vite.

Verkställighet av beslut enligt miljöbalken

Om ett föreläggande eller förbud inte efterföljs kan tillsynsmyndigheten med stöd av 26 kap. 17 § miljöbalken ansöka om verkställighet av beslutet enligt utsökningsbalken. Verkställigheten sker då med stöd av utsökningsbalkens regler om verkställighet av förvaltningsbeslut och kostnaderna för verkställigheten kan tas ut i samma ärende (se prop. 1997/98:45 II s. 277 f.). Av 16 kap. 12 § utsökningsbalken följer att verkställighet sker genom att Kronofogdemyndigheten förelägger svaranden att fullgöra vad som åligger denne eller att iaktta förbud, eller genom att Kronofogdemyndigheten själv vidtar behövlig åtgärd. Kronofogdemyndigheten kan också, på framställning av sökanden och om det anses lämpligt, överlämna åt sökanden att efter Kronofogdemyndighetens anvisning utföra behövlig åtgärd.

Ansvar för förrättningskostnader vid verkställighet enligt utsökningsbalken

Förrättningskostnader i utsökningsmål tas som huvudregel ut av svaranden. Vid verkställighet enligt 16 kap. utsökningsbalken får enligt 17 kap. 8 § utsökningsbalken förrättningskostnaderna genast utmätas hos svaranden. Om kostnaderna inte kan tas ut av svaranden är det i stället sökanden som gentemot staten ansvarar för kostnaderna, se 17 kap. 2 § utsökningsbalken. Sökanden kan i vissa sådana fall anses ha en fordran mot svaranden motsvarande kostnaderna, vilken senare kan krävas ut. Så kan till exempel vara fallet om svaranden annars skulle undgå ansvar för kostnaderna endast på grund av att denne saknade utmätningbara tillgångar vid tiden för verkställigheten. (Se Gregow, Utsökningsrätt, uppl. 5, s. 441 f.).

Det finns dock undantag från huvudregeln att förrättningskostnaderna tas ut av svaranden. Ett sådant undantag är när Kronofogdemyndigheten med stöd av 16 kap. 12 § utsökningsbalken har överlämnat åt sökanden att ombesörja en verkställighetsåtgärd. I dessa fall ansvarar sökanden själv för kostnaden. Enligt

förarbetena till bestämmelsen ansågs det inte lämpligt att svaranden vidkänns kostnader för en verkställighetsåtgärd som sökanden själv ombesörjer, eftersom följderna skulle kunna bli att svaranden belastas med högre kostnader än om åtgärden hade utförts genom Kronofogdemyndighetens försorg. (Se prop. 1980/81:8 s. 801).

Tingsrättens bedömning

Norrtälje kommun har gjort gällande att Bo Hollsten är skyldig att ersätta de kostnader som kommunen har haft i samband med verkställigheten av beslutet från den 12 september 2018 då detta följer av det aktuella beslutet och av 26 kap. 17 § miljöbalken, eftersom tillsyn enligt miljöbalken ska betalas av fastighetsägare och verksamhetsutövare. Bo Hollsten har invänt att Norrtälje kommun ska stå för kostnaderna samt att kommunen inte har haft rätt att vidta åtgärderna då de inte var nödvändiga och därtill var för ingripande.

Tingsrätten kommer först att pröva om Bo Hollsten är skyldig att ersätta Norrtälje kommun för kostnaderna. Om tingsrätten kommer fram till att Bo Hollsten ska ersätta kostnaderna aktualiseras frågan om åtgärderna, och därmed kostnaderna för dessa, var nödvändiga och skäligena.

Tingsrätten kan inledningsvis konstatera att beslutet från den 12 september 2018 har meddelats med stöd av 2 kap. 3 § och 26 kap. 9 § miljöbalken. I beslutet anges inte vem som har att stå för kostnaderna för de åtgärder som behövde vidtas enligt beslutet. Av principen om förorenarens betalningsansvar får dock anses följa att Bo Hollsten, som utgångspunkt, ansvarade för att genomföra och bekosta de åtgärder som krävdes för att efterfölja beslutet.

Sedan Bo Hollsten, enligt Norrtälje kommun, inte efterföljt beslutet har Norrtälje kommun ansökt om verkställighet hos Kronofogdemyndigheten med stöd av 26 kap. 17 § miljöbalken. I bestämmelsen regleras inte vem som ansvarar för kostnader för eventuella verkställighetsåtgärder. I och med att verkställighet sker med stöd av utsökningsbalken kan dock enligt tingsrättens mening inte längre de principer om

kostnadsansvar som följer av miljöbalken tillämpas. De kostnader som uppkommer för vidtagna verkställighetsåtgärder måste i stället ses som förrättningskostnader för vilka utsökningsbalkens kostnadsregler gäller.

I enlighet med vad som har anförts ovan har svaranden, det vill säga Bo Hollsten, visserligen att svara för kostnader som uppkommer vid sådan verkställighet enligt 16 kap. 12 § utsökningsbalken som sker genom Kronofogdemyndighetens försorg. Enligt Norrtälje kommun uppmanades kommunen dock av Kronofogdemyndigheten att använda sin egen entreprenör för att vidta verkställighetsåtgärderna. Av den faktura som Norrtälje kommun har åberopat framgår också att det var kommunen som fakturerades för arbetet av entreprenören. Enligt tingsrätten kan detta inte förstås på annat sätt än att Kronofogdemyndigheten överlämnade åt sökanden, det vill säga Norrtälje kommun, att efter anvisning ombesörja verkställighetsåtgärderna. I enlighet med vad som framgår av förarbetena till 16 kap. 12 § utsökningsbalken har Norrtälje kommun därför själv att svara för kostnaderna för åtgärderna. Till skillnad från vad som gäller när sökanden gentemot staten ansvarar för förrättningskostnader på grund av att dessa inte har kunnat tas ut hos svaranden har något kostnadsansvar enligt utsökningsbalken för Bo Hollsten aldrig funnits. Mot denna bakgrund finner tingsrätten att någon fordran för Norrtälje kommun mot Bo Hollsten inte kan anses ha uppkommit till följd av verkställigheten. Någon annan grund för varför Bo Hollsten ska ersätta Norrtälje kommun för kostnaderna har inte gjorts gällande. Käromålet ska därför ogillas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (TR-02)

Ett överklagande, ställt till Svea hovrätt, ska ges in till tingsrätten senast den 13 december 2022. Prövningstillstånd krävs.

Anna Bergqvist

Hur man överklagar

Dom i tvistemål, tingsrätt

TR-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandet har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv tingsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

Det är inte säkert att du kan lägga fram nya bevis. Vill du göra det ska du förklara varför du inte lagt fram bevisen tidigare.

Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller en ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför.

Tala också om ifall du vill att motparten ska komma personligen vid en huvudförhandling.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till tingsrätten. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Tingsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar tingsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till hovrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även hovrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till hovrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med tingsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.

Hur man överklagar hovrättens avgörande

Den som vill överklaga hovrättens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till hovrätten.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till hovrätten senast den dag som anges i slutet av hovrättens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar hovrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvilla förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (hovrättens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se